

prima instanță: L. Gafton
instanța de apel: M. Ciugureanu, G. Dașchevici, M. Anton,

DECIZIE

26 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Tatiana Vieru
Judecătorii: Valentina Clevadî, Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic, Oleg Sternioală

examinând cererea de recurs declarată de către Eugeniu Drumea,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Eugeniu
Drumea împotriva lui Valeriu Verdeș, intervenienți accesoriu Evdochia Verdeș,
Primăria or. Sîngera mun. Chișinău cu privire la recunoașterea valabilității
contractului de vânzare-cumpărare, înregistrarea dreptului de proprietate și încasarea
cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2016, prin care a fost
admis apelul declarat de Valeriu Verdeș, fiind casată hotărîrea Judecătoriei Botanica
mun. Chișinău din 19 noiembrie 2014 cu emiterea unei noi hotărîri privind
respingerea acțiunii,

c o n s t a t ă

La 28 noiembrie 2013, Eugeniu Drumea a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Valeriu Verdeș, intervenienți accesoriu Evdochia Verdeș, Primăria or.
Sîngera mun. Chișinău cu privire la recunoașterea valabilității contractului de vânzare-
cumpărare, înregistrarea dreptului de proprietate și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că în decembrie 2002 a procurat de
la Verdeș Valeriu terenul cu nr. cadastral 0111253.224 cu destinație pentru
construcții, cu suprafața de 0,104 ha, situat pe str. M. Eminescu 24 s. Dobrogea mun.
Chișinău, pentru care a achitat 400 dolari SUA, prețul lotului fiind convenit de ambii
soți Verdeș.

Dat fiind faptul că, nu dispunea de buletin de identitate valabil, contractul de
vânzare-cumpărare a fost încheiat verbal, urmînd ca perfectarea notarială în scris să
se efectueze după ce va obține buletinul de identitate.

Susține reclamantul că, dovadă a tranzacției încheiate servește recipisa întocmită

și semnată de Verdeș Eudochia, din care rezultă că aceasta a primit de la reclamant suma de 400 dolari SUA pentru vinderea lotului de pământ lui Eugeniu Drumea .

Ulterior, la solicitările sale către pîrît de a perfecta contractul de vînzare-cumpărare în modul stabilit de lege, acesta s-a eschivat sub diferite motive, însă l-a asigurat că va perfecta documentele ulterior, încurajîndu-l să înceapă construcția casei de locuit, ceea ce și s-a întîmplat, iar din anul 2003 reclamantul s-a angajat cu forțe proprii în edificarea unei case de locuit, în care locuiește pînă la depunerea cererii de chemare în judecată.

Solicită Eugeniu Drumea recunoașterea valabilității contractului de vînzare-cumpărare a terenului cu destinație pentru construcții, cu suprafața de 0,104 ha, nr. cadastral 0111253.224 din str. M. Eminescu 24 satul Dobrogea mun. Chișinău, radierea din Registru Bunurilor Imobile a dreptului de proprietate a lui Valeriu Verdeș asupra terenului cu suprafața de 0,104 ha, nr. cadastral 0111253.224, din str. M. Eminescu 24 satul Dobrogea mun. Chișinău, înregistrarea dreptului său de proprietate asupra terenului cu suprafața de 0,104 ha, nr. cadastral 0111253.224, din str. M. Eminescu 24 satul Dobrogea mun. Chișinău, obligarea Organului Cadastral Teritorial mun. Chișinău să înregistreze în Registru bunurilor imobile modificările respective și încasarea din contul lui Valeriu Verdeș în beneficul său a cheltuielilor de asistență juridică.

Prin hotărîrea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 19 noiembrie 2014, acțiunea a fost admisă, fiind recunoscut valabil contractul de vînzare-cumpărare a bunului imobil, teren cu suprafața de 0,104 ha, nr. cadastral 0111253.224, din str. M. Eminescu 24 satul Dobrogea mun. Chișinău, încheiat între Drumea Eugeniu și Verdeș Valeriu în luna decembrie 2002. A fost dispusă înregistrarea pe numele lui Drumea Eugeniu a dreptului de proprietate asupra terenului cu suprafața de 0,104 ha, nr. cadastral 0111253.224, din str. M. Eminescu 24 satul Dobrogea mun. Chișinău la Organul Cadastral Teritorial mun. Chișinău cu radierea înscrierii din Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate a lui Valeriu Verdeș asupra terenului cu suprafața de 0,104 ha, nr. cadastral 0111253.224, din str. M. Eminescu 24 satul Dobrogea mun. Chișinău. A fost respinsă ca fiind neîntemeiată pretenția privind obligarea Organului Cadastral Teritorial mun. Chișinău să înregistreze în Registrul bunurilor imobile modificările respective (f.d. 95-96, Vol. I, 146-151, Vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2016, a fost admis apelul declarat de Valeriu Verdeș, fiind casată hotărîrea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 19 noiembrie 2014 cu emiterea unei noi hotărîri privind respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată (f.d. 207-212, Vol. I).

La 24 mai 2016, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 213, Vol. I).

La 01 august 2016, Eugeniu Drumea a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat în termen,

deoarece conform cererii recurent a luat cunoștință cu materialele dosarului, inclusiv și cu decizia instanței de apel la 14 iulie 2016 (f.d. 218, Vol. I) .

Recurentul, Eugeniu Drumea, în motivarea recursului a indicat că instanța de apel la adoptarea deciziei contestate, a aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios. Astfel recurentul susține că cererea de apel a fost depusă tardiv de către Valeriu Verdeș, iar prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2015 a fost repusă în termen cererea de apel, fără a fi indicat un motiv de imposibilitate de a depune cererea de apel în termenii stabiliți de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 19 august 2016, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Valeriu Verdeș, Evdochia Verdeș și Primăria or. Sîngera mun. Chișinău cererea de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 12 septembrie 2016 Valeriu Verdeș prin intermediul avocatului său Marian Babără a depus referință la cererea de recurs, solicitînd respingerea recursului ca inadmisibil.

Pîna la examinarea pricinii, Primăria or. Sîngera mun. Chișinău și intervenientul accesoriu Evdochia Verdeș nu a depus referință la cererea de recurs declarată de Eugeniu Drumea, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul depus.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat în limitele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea încheierii instanței de apel din 28 octombrie 2015 și a deciziei instanței de apel din 20 aprilie 2016 cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele pricinii rezultă că în decembrie 2002 între Eugeniu Drumea și Evdochia Verdeș a fost întocmită o recipisă, potrivit căruia Eugeniu Drumea a procurat de la Verdeș Valeriu teren cu destinație pentru construcții, la prețul de 400 dolari SUA (f.d. 22, Vol. I).

La 28 noiembrie 2013, Eugeniu Drumea a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valeriu Verdeș, intervenienți accesoriu Evdochia Verdeș, Primăria or. Sîngera mun. Chișinău cu privire la recunoașterea valabilității contractului de vânzare-cumpărare, înregistrarea dreptului de proprietate și încasarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea prezentei pricini, prima instanță prin hotărârea din 19 noiembrie 2014 a admis acțiunea.

La 30 decembrie 2014, Valeriu Verdeș prin intermediul avocatului său Marian Babără a depus cerere de apel nemotivată, iar la 23 martie 2016 cererea de apel motivată împotriva hotărârii primei instanței (f.d. 103, Vol. I).

Între timp la 28 octombrie 2015, Valeriu Verdeș prin intermediul avocatului său stagiar Angela Zlotea a depus cerere de repunere în termen a apelului (f.d. 138, Vol. I).

În aceeași zi, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2015 a fost admisă cererea înaintată de Valeriu Verdeș prin intermediul avocatului său stagiar Angela Zlotea de repunere în termenul de declarare a apelului, fiind repus Valeriu Verdeș în termenul de declarare a apelului împotriva hotărârii Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 19 noiembrie 2014, pricina fiind remisă în prima instanță pentru întocmirea hotărârii integrale (f.d. 141-144, Vol. I).

Ca urmare, prin decizia instanței de apel din 20 aprilie 2016 a fost admis apelul declarat de Valeriu Verdeș, fiind casată hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 19 noiembrie 2014 și adoptată o nouă hotărâre privind respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Depunând recursul împotriva deciziei instanței de apel din 20 aprilie 2016, Eugeniu Drumea a invocat dezacordul și cu încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2015 cu privire la repunerea apelului în termen, cererea de apel fiind repusă în termen.

Ca temei de repunere în termen a apelului instanța a reținut lipsa confirmării faptului că hotărârea judecătorească a fost adusă la cunoștința apelantului Valeriu Verdeș, care nu a fost prezent la pronunțarea dispozitivului hotărârii, precum și faptul că Valeriu Verdeș în perioada examinării în fond a cauzei și la pronunțarea dispozitivului hotărârii respective a fost plecat peste hotarele țării.

Verificând legalitatea actelor contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că soluția cu privire la temeinicia cererii de repunere a apelului în termen a fost dată de către instanța de apel fără elucidarea pe deplin a circumstanțelor cauzei și invocările aduse de părți.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 236 alin. (5) lit. b) Codul de procedură civilă, participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, depun cerere de apel.

Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Din sensul acestor prevederi legale rezultă că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, iar repunerea în termen se face de către instanța de judecată în condițiile prevăzute de lege.

Contrar normelor legale enunțate, la 30 decembrie 2014 Valeriu Verdeș prin intermediul avocatului său Marian Babără a declarat apel nemotivat împotriva

hotărârii Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 19 noiembrie 2014, adică după expirarea termenului de 30 de zile, iar cererea privind repunerea în termen a fost depusă aproximativ peste un an la 28 octombrie 2015 (f.d. 103, Vol. I).

În susținerea opiniei enunțate și prin prisma prevederilor menționate mai sus se va reține că, examinând cererea de repunere în termen a apelului și reținând ca motive întemeiate, faptul că Valeriu Verdeș nu a fost prezent la pronunțarea dispozitivului hotărârii, precum și faptul că Valeriu Verdeș în perioada examinării în fond a cauzei și la pronunțarea dispozitivului hotărârii respective a fost plecat peste hotarele țării, instanța de apel a trecut cu vederea argumentul lui Eugeniu Drumea și a reprezentantului său Ion Ciofu care au solicitat respingerea cererii respective, invocând că Valeriu Verdeș și avocatul său Marian Babără au avut la cunoștință despre examinarea prezentei pricini fiind legal citați în prima instanță pentru examinarea pricinii, fapt confirmat prin avizele de recepție anexate la materialele pricinii (f. d. 34, 42, 49,82-83).

Mai mult decât atât, instanța de recurs menționează că Valeriu Verdeș nu a prezentat acte, care ar confirma că a fost plecat peste hotare și nu a avut posibilitate de a depus cererea de apel în termenul prevăzut de lege.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că atât Valeriu Verdeș cât avocatul său Marian Babără fiind familiarizați cu cererea de chemare în judecată și cunoscând faptul punerii pe rol a prezentei pricini și examinării acesteia, urmau de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale. Instanța de recurs pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea în eroare. Buna-credință prezumă că partea, este obligată la interval rezonabil de timp să manifeste diligență și să se intereseze de soarta dosarelor despre care cunosc cu certitudine că se află pe rolul instanței cu participarea lor și să respecte termenele prevăzute de lege.

Or în conformitate cu art. 56, al. (3) CPC RM, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Pe cale de consecință se va menționa că omiterea unor asemenea aspecte de către instanța de apel, indică la examinarea unilaterală a pricinii, precum și examinarea superficială a cererii cu privire la repunerea apelului în termen, or repunerea în termenul de prescripție este un beneficiu acordat de lege titularului dreptului la acțiune, având un caracter excepțional, în sensul că o astfel de cerere este admisibilă doar în cazurile în care depășirea termenului de prescripție se datorează unor cauze temeinic justificate, neimputabile titularului dreptului material la acțiune.

Or, în conformitate cu art. 26 alin. (1) și (4) Codul de procedură civilă, procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale.

Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Erorile judiciare admise de instanța de apel în ordine de recurs nu este posibil de reparat.

În circumstanțele relevate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel în contradicție cu normele de drept procedural a dispus repunerea apelului în termen și a purces la examinarea acestuia în fond.

Așadar, din considerentele menționate și avînd în vedere că instanța de apel a încălcat normele de drept procedural și aceste erori nu pot fi corectate în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2015 și decizia instanței de apel din 20 aprilie 2016 și de a restitui pricina la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată de la faza soluționării chestiunii privind primirea cererii de apel.

La rejudecare urmează de ținut cont de cele expuse și rejudecînd pricina să emită o hotărîre legală și întemeiată, respectînd dreptul părților la un proces echitabil..

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul depus de Eugeniu Drumea.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2016 și încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Eugeniu Drumea împotriva lui Valeriu Verdeș, intervenienți accesoriu Evdochia Verdeș, Primăria or. Sîngera mun. Chișinău cu privire la recunoașterea valabilității contractului de vînzare-cumpărare, înregistrarea dreptului de proprietate și încasarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii la rejudecare în ordine de apel la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată de la faza soluționării chestiunii privind primirea cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecătorul:

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Valentina Clevadî

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală